

Близнюк Оксана Павлівна, канд. екон. наук, доц., обліково-фінансовий факультет, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. Тел.: 349-45-07, 0509340977; e-mail: bliznukoksanap@gmail.com.

Близнюк Оксана Павловна, канд. екон. наук, доц., учетно-фінансовий факультет, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: 349-45-07, 0509340977; e-mail: bliznukoksanap@gmail.com.

Blyzniuk Oksana, PhD. Sc. Associate Professor, The Analysis and Insurance, Registration-Financial Faculty, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: str. Klochkivska, 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. Tel.: 0509340977; e-mail: bliznukoksanap@gmail.com.

Іванюта Оксана Миколаївна, ст. викл., обліково-фінансовий факультет, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. Тел.: 349-45-07, 0662996261; e-mail: oks_nuta@mail.ru.

Іванюта Оксана Николаевна, ст. преп., учетно-фінансовий факультет, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: 349-45-07, 0662996261; e-mail: oks_nuta@mail.ru.

Ivanyuta Oksana, Senior Lecturer, Department of Finance, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: str. Klochkivska, 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. Tel.: 349-45-07, 0662996261; e-mail: oks_nuta@mail.ru.

Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук, проф. А.С. Крутовою, канд. екон. наук, проф. О.В. Кот. Отримано 15.04.2017. ХДУХТ, Харків.

УДК 339.727.25

КУЛЬТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ

Л.А. Костирко, О.М. Розмислов, А.А. Мартинов

Розглянуто питання обґрунтування інвестиційних проектів в умовах незадовільного інвестиційного клімату сучасної економіки України. Економічне обґрунтування подано у вигляді філософської категорії культури взаємовідношень потенційного інвестора та учасників тендерного процесу. За результатами дослідження запропоновано використовувати тендерний процес як складову інвестиційного проекту, що зробить сам проект більш

прозорим та інвестиційно привабливим. Така позиція побудови інвестиційного процесу є сучасною та відповідає філософії іноземного інвестора.

Ключові слова: *інвестиції, проект, економіка, будівництво, тендер, реклама, капітал, витрати, ефективність, ризик.*

КУЛЬТУРА ЭКОНОМИЧЕСКОГО ОБОСНОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЕКТА

Л.А. Костырко, А.Н. Розмыслов, А.А. Мартынов

Рассмотрены вопросы обоснования инвестиционных проектов в условиях неудовлетворительного инвестиционного климата современной экономики Украины. Экономическое обоснование представлено в виде философской категории культуры взаимоотношений потенциального инвестора и участников тендерного процесса. По результатам исследования предложено использовать тендерный процесс в качестве составляющего инвестиционного проекта, что сделает сам проект более прозрачным и инвестиционно привлекательным. Такая позиция построения инвестиционного процесса является современной и соответствует философии иностранного инвестора.

Ключевые слова: *инвестиции, проект, экономика, строительство, тендер, реклама, капитал, затраты, эффективность, риск.*

CULTURE ECONOMIC JUSTIFICATION OF THE INVESTMENT PROJECT

L. Kostyrko, A. Rozmyslov, A. Martynov

The issues of substantiation of investment projects in terms of negative investment climate of the Ukrainian economy at the present stage of its development are considered. The economic substantiation is presented in the form of philosophical category of the relationship culture between potential investor and tender process participants. The model is suggested for better investment process reflecting, according to this model the state buys on the (internal and external) market necessary investments, paying for them with such properties of its investment policy as ensuring the attractiveness of the economy for investments, including their security. At the same time, investment policy serves as its economy "advertisement", and the investor (especially the external one) first of all pays attention to the investment safety rules in this advertisement. The clarity and consistency in calculating of costs and results are made by the investor can minimize the bureaucratic obstacles and subjectivism in his way; it allows economically grounded competing at a competitive tender for the right of entrepreneurial project implementation. Such situation will create conditions under which new entrepreneurial projects will be constantly needed and after implementation of which the new investor (the winner of the first tender), in turn, will be forced to announce the next tender. It is suggested that the development of the problem of the

economic of substantiation of the investment object should be solved together with the problem of investment object directly organization, it allows combining the mutually advantageous complex of interests of investor, contractor and local authorities. The detail issues of the problem of initial data in connection with the availability of different cost criteria for investment objects by types (investor, contractual and actual) are described in the research paper. In connection with this, it is suggested that standards for costing should be developed differentially for these three types of value. According to the results of the research, it is suggested to use the tender process as indices of the investment project, and it will make the project itself more transparent and investment attractive. This position of the investment process organization is modern and corresponds to the philosophy of the foreign investor.

Keywords: investment, project, economy, building, tender, advertising, capital, costs, effectiveness, risks.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Питання, яке суспільство нам потрібно побудувати, необхідно вирішувати не на філософському, а на практичному рівні, зокрема: будувати виробничі площі, житло, школи, лікарні, дороги, мости, кінотеатри, парки тощо, – тобто те, що робить життя людини зручнішим. Однак процвітання держави, засноване на розвитку будівництва, багато в чому залежить від уміння залучити інвестиції та використовувати їх із максимальною вигодою [1, с. 73].

Інвестиційний процес розпочинається та закінчується на інвестиційному ринку та характеризує перетворення грошового капіталу на виробничий, коли інвестиції як економічна категорія шляхом капіталізації перетворюються на активи, що здатні приносити прибуток [2, с. 61]

Велике значення інвестицій для економіки підтверджується не тільки логікою але і статистикою, а це свідчить про те, що валовий внутрішній продукт у розрахунку на душу населення тісно пов'язаний із прямими інвестиціями в Україну і його зростанням безпосередньо залежить від останніх. Рівень прямих іноземних інвестицій в Україні за період з 2013 по 2016 роки відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Прямі іноземні інвестиції в Україну з 2013 по 2016 роки
(сумарно за роками, млн дол. США) [3]**

Роки	ПП в Україну		ПП з України		Сальдо	
2013	4499	-3902	420	-786	+4079	-43,3%
2014	410	-4089	111	-309	+299	-92,7%
2015	2961	+2551	-51	-162	+3012	+907,4%
2016	2098	-863	5	+56	+2093	-30,5%

За даними таблиць 1–4 чітко постережуться падіння прямих інвестицій в Україну за період 2014–2016 років, та негативна динаміка ВВП України з 2010 по 2016 роки в розрахунку на душу населення.

Таблиця 2

**Динаміка ВВП України з 2010 по 2016 роки
в абсолютному вираженні [4]**

Рік	Номінальний ВВП (у млн грн)			ВВП (у млн USD)		
2010	1082569	+169224	+18,5%	136419	+19192	+16,4%
2011	1316600	+234031	+21,6%	163160	+26740	+19,6%
2012	1408889	+92289	+7,0%	175781	+12622	+7,7%
2013	1454931	+46042	+3,3%	183310	+7529	+4,3%
2014	1566728	+111797	+7,7%	131805	-51505	-28,1%
2015	1979458	+412730	+26,3%	90615	-41190	-31,3%
2016	2383182	+403724	+20,4%			

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних учених-економістів та практиків: Л.М. Борща, М.А. Лімітовського, А.А. Чухно, В.М. Аньшина, В.Л. Осецького, Г. Бірмана, С.І. Абрамова, С. Шмідта, І.О. Бланка, В.Д. Базилевича, П. Массе та ін.

Проблеми вивчення ефективності інвестування коштів в об'єкти капітального будівництва знайшли висвітлення в працях таких вітчизняних науковців, І.О. Бланк, С.І. Головацька, Г.Г. Кірейцев, Б.С. Кругляк, Я.Д. Крупка, Б.М. Литвин, В.О. Ластовецький та зарубіжних учених: А.А. Баширова, О.С. Наринського, М.Ф. Дячкова та ін.

Таблиця 3

**Динаміка ВВП України з 2010 по 2016 роки в розрахунку
на душу населення [4]**

Рік	Номінальний ВВП (у грн) на душу населення		ВВП (в USD) на душу населення		Населення (тис.)*
2010	23600,4	+19,0%	2974,0	+16,8%	45870,7
2011	28813,9	+22,1%	3570,8	+20,1%	45693,3
2012	30912,5	+7,3%	3856,8	+8,0%	45576,7
2013	31988,7	+3,5%	4030,3	+4,5%	45482,7
2014	35834,0	+12,0%	3014,6	-25,2%	43721,8
2015	46210,2	+29,0%	2115,4	-29,8%	42836,0
2016	55853,5	+20,9%	-	-	42668,4

* у середньому за рік

**Структура ВВП України за кінцевим використанням
за період 2010–2016 років(% ВВП) [4]**

Рік	Споживчі витрати	Валове накопичення	Експорт товарів і послуг	Імпорт товарів і послуг
2010	+84,5%	+18,5%	+50,7%	-53,7%
2011	+83,9%	+21,5%	+53,8%	-59,2%
2012	+90,1%	+18,3%	+50,9%	-59,3%
2013	+92,8%	+15,7%	+46,9%	-55,4%
2014	+90,0%	+14,1%	+49,2%	-53,2%
2015	+86,7%	+15,3%	+52,8%	-54,8%
2016	+84,7%	+21,5%	+49,3%	-55,5%

Мета статті – дослідження культури економічного обґрунтування інвестиційних проектів та методики їх упровадження, що позитивно вплине на узгодженість дій усіх учасників інвестиційного процесу.

Виклад основного матеріалу досліджень. Для кращого відображення інвестиційного процесу слід уявити собі модель, за якою держава купує на ринку (внутрішньому і зовнішньому) необхідні інвестиції, розплачуючись за них такими властивостями своєї інвестиційної політики, які здатні були б забезпечити привабливість економіки для інвестицій, включаючи їх безпеку. При цьому інвестиційна політика виконує функцію «реклами» своєї економіки і перше, на що звертає увагу інвестор, особливо зовнішній, – це наявність у цій рекламі (і дотримання в дійсності) правил безпеки інвестицій, докладно викладених у Законі України «Про Інвестиційну діяльність» [5] та їх дотримання відповідно до Закону України «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [6].

Складніше справа йде з іншими параметрами інвестиційної привабливості економіки. Пов'язані з ними проблеми здебільшого залежить від культури організаційної поведінки структурних ланок економіки, що включає не тільки доброзичливість, прагнення допомогти та полегшити процедуру отримання дозволу на будівництво об'єкта інвестування, але і, головним чином, розробку чітких і сучасних наукових методів економічного обґрунтування ефективності інвестицій, що дозволяють зменшити витрати, покращити результати і зробити процес проходження дозвільної системи нормативно визначеним і прозорим.

У сучасних умовах хронічного недоліку основного та оборотного капіталу країна особливо потребує нових вітчизняних та іноземних інвестицій. У той же час в інституціональних інвесторів закінчився період початкового накопичення капіталу. На теперішній час існує проблема обґрунтування інвестиційних рішень в умовах невизначеності та високих ризиків. Найважливішим фактором економічного зростання в США наприкінці ХХ сторіччя було збільшення ефективності інвестиційних проєктів. Це ж відноситься і до сучасної України [7, с. 203].

Чіткість і логічність розрахунків витрат і результатів, зроблених інвестором, здатні доказово звести до мінімуму бюрократичні перепони та суб'єктивізм на шляху реалізації інвестиційного проєкту, що дозволяє економічно обґрунтовано (згідно з нормативами), виступити на конкурсному тендері, за право реалізації проєкту, прозорість якого повинні забезпечувати закон і суд.

Тендерний процес має перманентний характер. Якщо на тендері з придбання певного діючого об'єкта суспільного виробництва беруть участь тільки потенційні інвестори, то після оголошення переможця починається підготовка наступних тендерів, оголошених вже переможцем: на технічне переоснащення, реконструкцію, розширення, будівництво тощо. Ця обставина викликана простою причиною: будь-яке виробництво в умовах ринкової економіки не може не модернізувати свою продукцію, а отже, технологію, організацію та управління виробництвом. Тому постійно потрібні нові підприємницькі проєкти та будівництво, для реалізації яких новий інвестор (переможець першого конкурсу), у свою чергу, повинен оголосити наступний тендер.

Проста логіка говорить про те, що розробка чітких і сучасних наукових методів економічного обґрунтування для інвестиційного та будівельного тендерів мають бути об'єднані і становити єдиний методичний комплекс, у якому вони органічно взаємопов'язані показниками витрат, результатів і послідовності етапів загального процесу реалізації підприємницького проєкту.

Рішення проблеми економічного обґрунтування об'єкта інвестування повинна вирішуватися разом із проблемою подальшого (найчастіше безперервного) будівництва, оскільки існує необхідність проходження для будівництва дозвільної системи будівництва в Україні, призначеної пов'язати у взаємовигідний комплекс інтереси інвестора, підрядника та місцевої влади. Думка, що ці інтереси не взаємопов'язані органічно, і тому їх необхідно штучно об'єднувати. Об'єднання вимагають злиття тільки методики (і нормативи показників) їх спільної діяльності, яка об'єднувалася фактично самою

ідеєю реалізації, зокрема будівництва, підприємницького проекту. Іншими словами, потрібно побачити, що роз'єднує процес будівництва, знайти компроміс і об'єднати всі його частини на методичному рівні, із залученням науки там, де це необхідно.

Дозвільна система Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України сформувалася на основі аналізу будівництва і видачі на нього дозволів протягом десятиліть. Тому етапи цього складного процесу глибоко обґрунтовані, але методично забезпечені недостатньо і залишають простір для суб'єктивізму вимог як з часу їх проходження, так і з економічної та інженерної точок зору. Це частково виправдовується великим різноманіттям інженерних та економічних ситуацій, у яких роздільна сторона, безумовно, має більш багатий досвід, а отже, можливістю диктувати або за потреби не диктувати свої умови.

У зв'язку з цілком очевидною гнучкістю системи вимог до економічного обґрунтування потреби в земельній ділянці у інвестора, яка існує на сьогодні, виникає бажання зменшити їх жорсткість у конкретному випадку. Все інше пов'язано з корупцією, яка виникає за умов відсутності методики економічного обґрунтування потреби інвестора в конкретній земельній ділянці.

Але закони ринкової економіки, яких дотримується наша держава, вимагають іншого, економічно обґрунтованого, підходу. Адже земля належить державі, і її потрібно здавати в оренду так, щоб власникові було вигідно, одержані кошти сприяли покращенню економічного стану країни, а саме: розвитку інфраструктури (дороги, зв'язок, об'єкти комунального господарства тощо), збільшенню кількості робочих місць і заробітної плати. Іншими словами, територіальна громада (її адміністрація або держава) повинна мати можливість вибрати найкращі, найбільш вигідні умови для продажу (або оренди) земельної ділянки. Для цього необхідний тендер, у якому зможуть брати участь багато охочих в умовах чесної конкуренції, де перемога визначається не тільки за рахунок більшої величини наведених вище показників, але і за рахунок більш переконливого доказового методичного та економічного обґрунтування своїх пропозицій.

Вибір земельної ділянки без відкритого і справедливого тендеру має ознаки суб'єктивізму і створює інвестору численні перешкоди з організації зацікавленого спостереження за процесом реалізації інвестиційного проекту.

Для інвестора в такому тендері є, звичайно, і ризик, оскільки у випадку програшу, витрати на ескізний проект частково зникають. Проте ринкова економіка усіма своїми законами попереджає

підприємця про те, що для отримання вигоди завжди доводиться йти на певний ризик. Тому тендер на земельні ділянки під будівництво на основі показників проекту повинен бути узаконений, а методи економічного обґрунтування розроблені.

Під час формуванні проектних даних необхідно пам'ятати та про економічну складову тендерного проекту. Перші етапи економічного обґрунтування будь-якого підприємницького проекту на стадії ескізного проекту, складання якого має бути узаконене для участі в тендері на земельну ділянку, на нашу думку, повинні бути такими:

- складання кошторисних розрахунків (зведеного та об'єктних) за укрупненими показниками в розрізі спеціалізованих видів робіт;
- визначення економічної ефективності капітальних інвестицій зі створенням і прогнозуванням укрупнених нормативів відповідних показників (позитивного та негативного руху коштів);
- розрахунок нормативів параметрів статистичної моделі організації зведення окремого об'єкта;
- розробка спрощеного календарного графіка будівництва підприємницького проекту з вбудованою кредитною лінією інвестора.

Зміст перерахованих етапів вдало збігається з відповідями на економічні питання, що неминуче виникають у кожного інвестора, коли виникає ідея реалізації підприємницького проекту:

1. Який обсяг інвестицій (приблизно) потрібний для будівництва задуманого підприємницького проекту, включаючи придбання земельної ділянки?
2. На який прибуток від реалізації проекту можна розраховувати?
3. Через який час проект почне приносити прибуток?
4. Яке значення дисконтованого строку окупності капітальних інвестицій?
5. Як довго, з розрахунком реального часу, буде тривати процес будівництва з урахуванням спеціалізованих видів робіт?
6. Як під час виконання робіт пов'язати взаємозалежну діяльність замовника і підрядника з етапами поставок замовником технологічного обладнання на основі кредитної лінії інвестора.

Якщо пронумерувати наведений вище перелік етапів економічного обґрунтування підприємницького проекту, необхідних для участі в тендері (конкурсі) на земельну ділянку, то кожний із них (за змістом) буде відповідати перерахованим питанням, які неминуче виникають перед інвестором на початку роботи над цим проектом ще до звернення до дозвільної системи.

За іншого варіанта розвитку подій, на жаль, дуже часто зустрічається випадок, коли інвестор не отримує повних обґрунтованих відповідей на перелічені запитання через відсутність методичного та нормативного забезпечення, усе відбувається буденно і просто: зростає ризик втрат для нього, навіть до цілком реального банкрутства, що істотно зменшує привабливість економіки для інвестицій. Цей ризик можна значною мірою зменшити (і це головне) за рахунок підвищення культури організації інвестиційного процесу і тим самим серйозно збільшити інвестиційну привабливість проекту.

Спробуємо підійти до вирішення проблеми необхідності підвищення культури організації інвестиційного процесу, використавши результати наявних, але організаційно і нормативно не об'єднаних наукових розробок із рекомендаціями щодо ліквідації прогалин.

Перша рекомендація заснована на тому, що покладено початок розробок нормативів параметрів укрупнених видів робіт для об'єктів будівництва на основі обґрунтованої математико-статистичної обробки звітних даних будівельних організацій, отриманих при зведенні цих будівель. Отже, мова йде не о проектних (розрахункових даних), а о фактичних даних будівництва.

Можна було б уникнути особливої деталізації проблеми вихідних даних, якщо б вартість будівництва не розрізнялася за видами (інвесторська, договірна, фактична) і нормативи вартості, які слід розробляти та диференціювати за трьома видам вказаним. Математико-статистична обробка таких нормативів ґрунтується насамперед на виборі кількох об'єктів-аналогів, які мають забезпечувати максимальний опис характеристик об'єкта, що проектується за виробничо-технічними та функціональними призначеннями.

Висновки. Таким чином, за належного науково-методичного рівня обґрунтування інвестиційного проекту культура взаємовідносин всіх учасників інвестиційного процесу значно підвищиться. Як результат, на конкурс буде подано проект, у якому вказуватиметься вартість за видами: інвесторська, договірна, фактична. Методика отримання інвестором ключових показників інвестиційного проекту в межах культури економічного обґрунтування, є окремою складовою загальної проблеми і буде розглянуто в наступному дослідженні.

Список джерел інформації / References

1. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність : навч. посіб. / П. П. Микитюк, Б. Г. Сенів. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

Mykytyuk, P.P., Seniv, B.G. (2009), *Innovation activity [Innovatsiyna diyal'nist']*, Center educational literature, Kyiv, 392 p.

2. Хрущ Н. А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії та технології / Н. А. Хрущ, – Хмельницький : ХНУ, 2004. – 309 с.
Khrushch, N. (2004), *Investment activity: modern strategy and technologies [Investytsiyna diyal'nist': suchasni stratehiyi ta tekhnolohiyi]*, KhNU, Khmelnytsky, 309 p.
3. Прямые иностранные инвестиции (Украина) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>
"Foreign direct investment (Ukraine)" ["Pryamyie inostrannyye investitsii (Ukraina)"], available at: <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>
4. Валовий внутрішній продукт України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/?2016>
"The gross domestic product of Ukraine" ["Valovyy vnutrishniy produkt Ukrayiny"], available at: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/?2016>
5. Про Інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
"On Investment activity" ["Pro Investytsiynu diyal'nist'"], available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
6. Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws>
"On the temporal features of implementation of state supervision (control) in the sphere of economic activity" ["Pro tymchasovi osoblyvosti zdiysnennya zakhodiv derzhavnoho nahlyadu (kontrolyu) u sferi hospodars'koyi diyal'nosti"], available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws>
7. Інвестування : підручник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К. : Знання, 2008. – 452 с.
Grinyov, V.M., Koyuda, T.I., Lepeiko, T.I., Koyuda, P.A. (2008), *Investments [Investuvannya]*, Knowledge, Kyiv, 452 p.

Костирко Лідія Андріївна, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри фінансів та банківської справи, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. Адреса: просп. Центральний 59а, м. Северодонецьк, Україна, 93400. E-mail: lid_kost@mail.ru.

Костырко Лидия Андреевна, д-р екон. наук, проф., заведующая кафедрой финансов и банковского дела, Восточноукраинский национальный университет им. В. Даля. Адрес: просп. Центральный 59а, г. Северодонецк, Украина, 93400. E-mail: lid_kost@mail.ru.

Kostyrko Lidia, Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of Department of Finance and Banking of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University. Address: Central av. 59A, Severodonetsk, Ukraine, 93400. E-mail: lid_kost@mail.ru.

Розмислов Олександр Миколайович, канд. екон. наук, доц., кафедра обліку та оподаткування, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. Адреса: просп. Центральний 59а, м. Северодонецьк, Україна, 93400. E-mail: roz-m-aleksandr@yandex.ua.

Розмыслов Александр Николаевич, канд. экон. наук, доц., кафедра учета и налогообложения, Восточнoукраинский национальный университет им. В. Даля. Адрес: просп. Центральный 59а, г. Северодонецк, Украина, 93400. E-mail: rozm-aleksandr@yandex.ua.

Rozmyslov Alexander, Candidate of Economic Sciences (comparable to the academic degree of Doctor of Philosophy, Ph.D.), Associate Professor, Department of Accounting and Auditing of Volodymyr Dahl East-Ukrainian national University. Address: Central av. 59A, Severodonetsk, Ukraine, 93400. E-mail: rozm-aleksandr@yandex.ua.

Мартинов Андрій Анатолійович, канд. экон. наук, доц., кафедра фінансів і банківської справи, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. Адреса: просп. Центральний 59а, м. Северодонецьк, Україна, 93400. E-mail: pubrealin@yandex.ru.

Мартынов Андрей Анатольевич, канд. экон. наук, доц., кафедра финансов и банковского дела, Восточнoукраинский национальный университет им. В. Даля. Адрес: просп. Центральный 59а, г. Северодонецк, Украина, 93400. E-mail: pubrealin@yandex.ru.

Martynov Andrey, Candidate of Economic Sciences (comparable to the academic degree of Doctor of Philosophy, Ph.D.), Associate Professor, Department of Finance and Banking of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University. Address: Central av. 59a, Severodonetsk, Ukraine, 93400. E-mail: pubrealin@yandex.ru.

*Рекомендовано до публікації д-ром экон. наук, проф. Т.С. Пічугіною.
Отримано 15.04.2017. ХДУХТ, Харків.*

УДК 65.016.8

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА, ПЕРЕДУМОВИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ

О.М. Нестеренко, Ю.Є. Чирва, Р.М. Бугріменко

Визначено суть поняття «діагностика банкрутства» підприємства; обґрунтовано важливість проведення економічної діагностики банкрутства підприємства; досліджено різноманітні методичні підходи до діагностики банкрутства суб'єкта господарювання; систематизовано основні підходи до діагностики банкрутства підприємства.

Ключові слова: банкрутство, діагностика банкрутства, підприємство, економічна діагностика.